

[Undervisningsministeren.]

strækker sig over 2. Naar det Udvalg, der er nedsat, har afgivet sin Betænkning, vil jeg mene, at der maa tages noget Hensyn til denne Forskel; det tror jeg ikke man sagligt kan indvende noget imod. Derimod er jeg tilbøjelig til at mene, at de bestaaende Differencer i en Række Tilfælde er for store, og jeg vil i hvert Fald gøre mit til at arbejde paa, at noget af den Ulighed udviskes; jeg finder ikke, den er helt sagligt begrundet, men jeg har ikke villet undlade at sige, at der for selve Differencen er en vis saglig Begrundelse.

Esther Mallings Pedersen: Jeg er naturligvis fuldkommen klar over, at det ved Studenterkursus drejer sig om voksne Mennesker, men det forekommer mig alligevel, at der er en Sammenhæng med Børneopdragelsen, og at det er naturligt at nævne Børnene og hele deres Tilværelse i denne Forbindelse. Spørgsmaalet vedrører Børnene, fordi hele vort Skolesystem er anlagt paa lang Sigt, og de Børn, der ad Aare skal være Studenter, bliver allerede paa et meget tidligt Tidspunkt, om jeg saa maa sige, puttet ind og undervist og behandlet aandeligt og sjæleligt med det Endemaal for Øje. Jeg mener derfor, at der er en meget nær Forbindelse. Derfor har det ogsaa stor Værdi, at vi ved at skaffe bedre Kaar, om jeg saa maa sige, sætter et bedre Stempel paa disse frie Kursus, som gør det muligt for Forældrene af praktiske Grunde — men for mig er det langt væsentligere, at Forældrenes Grund kan være den, at de ønsker at give deres Børn en friere Børnetilværelse — at benytte den Udvej, de frie Kursus byder, saa at de ikke er tvunget til at lade Børnene begynde fra den ene Ende af vort Skolesystem for at ende ved den anden; de kan skaffe deres Børn den Uddannelse, som er et foreløbigt Endemaal, uden at behøve at give dem ind under Forhold, som for adskillige Forældre er betænkelige, netop af Hensyn til det sjælelige.

Det er langt, langt fra min Opfattelse, at vi paa noget Punkt skulde ønske en Ensretning paa Skolens, paa Opdragelsens Omraade. Naar jeg citerede Platon — det var meget ubeskedent i den højtærede Undervisningsministers Nærværelse at vove sig ind paa disse Marker —, var det udelukkende, fordi jeg tror, at vi en Gang imellem trænger til at blive klar over, at det ikke er ligegyldigt, hvordan vi tilrettelægger vor Børneundervisning og vor Ungdomsundervisning og hele den Form, de Kaar, vi giver dem at leve under; det er ikke ligegyldigt, om vi tager

lidt eller meget Hensyn til det, jeg vil kalde Livet, det levende, Mangfoldigheden. Derfor var det jeg nævnte den gamle Grækers Paapegen af Sammenhængen mellem det, vi kalder den folkelige Opdragelse, og alt det, vi foretager os i Børneskolen. Skolen, Kursus, Idræt o. s. v. er alt sammen en folkelig Opdragelse, men som før nævnt er man tilbøjelig til kun at tænke paa Ungdommen. Det er dèr, Fejlen begaaes; den begynder allerede — og i høj Grad — i de første Aar af Børnenes bevidste Liv, da Karakteren dannes. Vi skal have en saa rig Mangfoldighed som muligt, saa meget Spillerum for det levende som muligt. Jeg vil ikke for alt i Verden, at Staten skulde opdrage gennem Skolen.

Det er rigtigt, som den højtærede Undervisningsminister siger, at de Hjem, der ønsker ganske bestemte Retningslinier for Skolen, gør det enten ud fra religiøse eller, jeg ved ikke om man kan sige, nationale Opfattelser, men i hvert Fald ud fra religiøse Opfattelser. Jeg tror ogsaa, at jeg understregede, at vi ikke for alt i Verden vil have, at det skal være Staten, der opdrager Børnene gennem statsautoriserede Skoler. Jeg understregede klart, at Opdragelsen er Hjemmenes Opgave, og deri ligger Muligheden for, at den ikke bliver ensrettet.

Men hvad jeg synes, vi ikke maa være blinde for, er dette, at Skolen, at Samfundet, Staten gennem de stærke Eksamenskrav og igennem den stærke Vægt, der lægges paa Kundskabsmeddelelsen, i mangfoldige Tilfælde og som oftest fuldkommen imod sin Vilje, men alligevel uomgængelig nødvendigt ligesom kommer til at hindre den levende Udfoldelse, som jeg tror er af saa overordentlig stor Betydning. Jeg deler den Frygt, man har, for at Skolen ligesom skulde sætte et autoriseret aandeligt Præg paa Børnene; det vilde jeg ligesom den højtærede Undervisningsminister anse for en meget stor Ulykke og en meget stor Fare. For at undgaa det har man jo fremført det, man kalder den objektive Undervisning, men jeg tror, man maa være opmærksom paa, at her er der ogsaa en Fare, for den objektive Belæring kan jo ogsaa komme til at virke derigennem — for at tage et Eksempel —, at en Lærer maa ikke selv gaa ind i og for sig for sin Overbevisning, men han skal ligesom servere de forskellige faktisk eksisterende Livsopfattelser for Børnene, og saa lade dem selv vælge. Deri tror jeg der ligger en Fare.

Jeg skal ikke her holde noget langt Foredrag om dette, skønt jeg er taknemmelig for, at den højtærede Undervisningsmini-